

Тичуеве трансформације

Ако из неке релације можемо да изразимо неки елемент преко осталих, онда:

- (1) бришемо тај елемент;
- (2) бришемо ту релацију;
- (3) у осталим релацијама га замињемо.

пример

$$(1) \langle \alpha, \beta, \gamma, \delta \mid \alpha\beta = \delta\gamma^2, \quad \beta\gamma^2 = \alpha^3\beta \rangle \cong$$

\downarrow
 $\beta = \alpha^{-1}\delta\gamma^2$

$$\cong \langle \alpha, \gamma, \delta \mid \alpha^{-1}\delta\gamma^2\gamma^2 = \alpha^3\alpha^{-1}\delta\gamma^2 \rangle$$

(2)

можемо по потреби и додати генератор и релацију

$$\langle \alpha, \beta, \gamma \mid \alpha^2 = \beta^3, \alpha\gamma = \gamma\alpha \rangle \cong$$

$$\cong \langle \alpha, \beta, \gamma, \delta \mid \alpha^2 = \beta^3, \alpha\gamma = \gamma\alpha, \delta = \alpha\beta\gamma^2 \rangle$$

Абелева група

$$G = \langle S | R \rangle$$

$$G^{ab} \stackrel{\text{def}}{=} \langle S | R \cup \{\text{все из } S \text{ коммутативны}\} \rangle$$

Пр. $\langle \alpha, \beta, \gamma \mid \alpha^3 = \beta^2 \rangle^{ab} \cong$

$$\cong \langle \alpha, \beta, \gamma \mid \alpha^3 = \beta^2, \alpha\beta = \beta\alpha, \alpha\gamma = \gamma\alpha, \beta\gamma = \gamma\beta \rangle$$

Свободный произведение групп

$$G_1 = \langle S_1 | R_1 \rangle, \quad G_2 = \langle S_2 | R_2 \rangle$$

$$G_1 * G_2 \stackrel{\text{def}}{=} \langle S_1 \cup S_2 \mid R_1 \cup R_2 \rangle$$

Пр. $\langle \alpha \mid \alpha^2 = 1 \rangle * \langle \beta \mid \beta^3 = 1 \rangle = \langle \alpha, \beta \mid \alpha^2 = 1, \beta^3 = 1 \rangle$

Директное произведение групп

$$G_1 \oplus G_2 \cong G_1 \times G_2 \cong \langle S_1 \cup S_2 \mid R_1 \cup R_2 \cup \left. \begin{array}{l} \{\text{все из } S_1 \\ \text{коммутативны} \\ \text{со всеми из } S_2\} \end{array} \right\} \rangle$$

Пр.

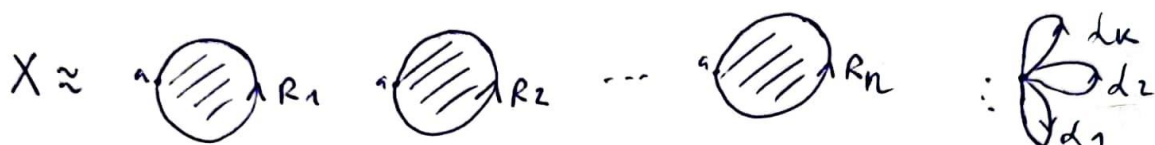
$$\langle \alpha \mid \alpha^2 = 1 \rangle \oplus \langle \beta \mid \beta^3 = 1 \rangle \cong \langle \alpha, \beta \mid \alpha^2 = 1, \beta^3 = 1, \alpha\beta = \beta\alpha \rangle$$

Т теорема $\pi_1(X \times Y) \cong \pi_1(X) \oplus \pi_1(Y)$.

Како је процијеп $X \vee Y$ "говорила линија" (а као тоа је због ових линија) онда је

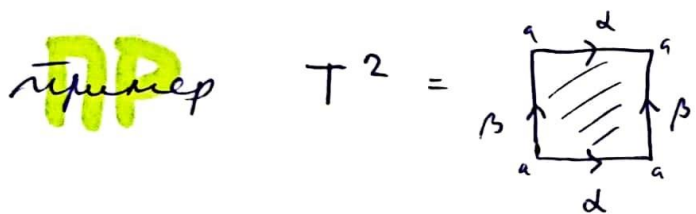
$$\pi_1(X \vee Y) \cong \pi_1(X) * \pi_1(Y).$$

Лема Ако је X гом комплексом различитих

т.г. од њих R_i појављује само једна линија

онда је $\pi_1(X) \cong \langle d_1, d_2, \dots, d_k \mid R_1=1, R_2=1, \dots, R_n=1 \rangle$

$$\pi_1(T^2) \cong \langle \alpha, \beta \mid \underbrace{\alpha \beta \alpha^{-1} \beta^{-1}}_{R_1} = 1 \rangle \cong$$

$$\cong \langle \alpha, \beta \mid \alpha \beta = \beta \alpha \rangle \cong$$

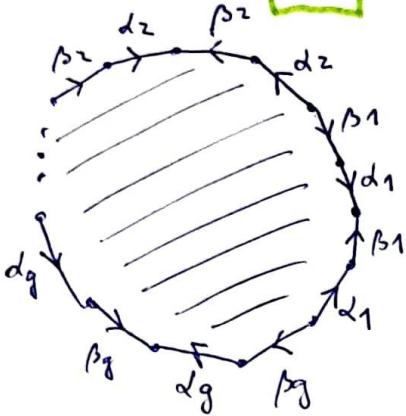
$$\cong \langle \alpha \mid - \rangle \oplus \langle \beta \mid - \rangle \cong$$

$$\cong \mathbb{Z} \oplus \mathbb{Z}$$

1. Определит фундаменталне групи и њихове абелсације за површи M_g и N_h , где $g \in \mathbb{N}_0$, $h \in \mathbb{N}$.

решете

M_g

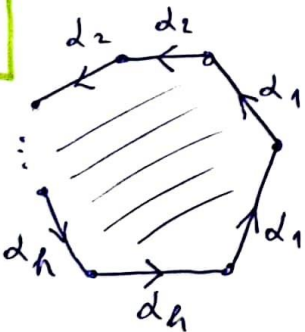
$$\pi_1(M_g) \cong \langle \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_g, \beta_1, \beta_2, \dots, \beta_g \mid \alpha_1 \beta_1 \alpha_1^{-1} \beta_1^{-1} \dots \alpha_g \beta_g \alpha_g^{-1} \beta_g^{-1} = 1 \rangle$$

$$\pi_1^{ab}(M_g) = Ab \langle \alpha_1, \dots, \alpha_g, \beta_1, \dots, \beta_g \mid \alpha_1 \beta_1 \alpha_1^{-1} \beta_1^{-1} \dots \alpha_g \beta_g \alpha_g^{-1} \beta_g^{-1} = 1 \rangle \cong$$

ови се крајне јер сва комјутација

$$\cong Ab \langle \underbrace{\alpha_1, \dots, \alpha_g, \beta_1, \dots, \beta_g}_{2g \text{ генераторе}} \mid \text{---} \rangle \cong \underbrace{\mathbb{Z} \oplus \dots \oplus \mathbb{Z}}_{2g} \cong \mathbb{Z}^{2g}$$

N_h

$$\pi_1(N_h) \cong \langle \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_h \mid \alpha_1^2 \alpha_2^2 \dots \alpha_h^2 = 1 \rangle$$

$$\pi_1^{ab}(N_h) \cong Ab \langle \alpha_1, \dots, \alpha_h \mid \alpha_1^2 \alpha_2^2 \dots \alpha_h^2 = 1 \rangle \cong$$

$$\cong Ab \langle \alpha_1, \dots, \alpha_h \mid (\alpha_1 \alpha_2 \dots \alpha_h)^2 = 1 \rangle \cong$$

генератор β

$$\cong Ab \langle \alpha_1, \dots, \alpha_h, \beta \mid (\alpha_1 \alpha_2 \dots \alpha_h)^2 = 1, \beta = \alpha_1 \dots \alpha_h \rangle \cong$$

убављено α_h

$$\cong \text{Ab} \langle \alpha_1, \dots, \alpha_{n-1}, \beta \mid \beta^2 = 1 \rangle \cong$$

$$\cong \langle \alpha_1 \mid - \rangle \oplus \dots \oplus \langle \alpha_{n-1} \mid - \rangle \oplus \langle \beta \mid \beta^2 = 1 \rangle \cong$$

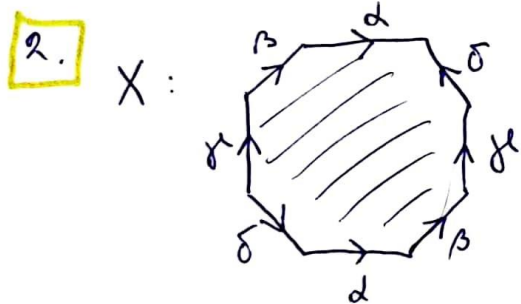
$$\cong \underbrace{\mathbb{Z} \oplus \dots \oplus \mathbb{Z}}_{n-1} \oplus \mathbb{Z}_2 \cong \mathbb{Z}^{n-1} \oplus \mathbb{Z}_2 \quad \square$$

Специјално, из претходног задатка имамо

$$\pi_1(\mathbb{R}P^2) \cong \pi_1(N_1) \cong \langle \alpha \mid \alpha^2 = 1 \rangle \cong \mathbb{Z}_2.$$

Приметимо да постоје две од површи M_g и

N_g које асимптотски еквивалентне (а не хомеоморфне) јер су им абелсације друг. пр. разликују.

Докажи да је X површи
и одреди које.

решен лако се провери да X је тачно површи (свака
тачка има околу хомеоморфну околност).

$$\pi_1(X) \cong \langle \alpha, \beta, \gamma, \delta \mid \alpha \beta \gamma \delta \alpha^{-1} \beta^{-1} \gamma^{-1} \delta^{-1} = 1 \rangle$$

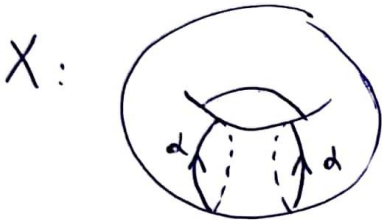
одређе не
3-кмо мит
је X

$$\pi_1^{ab}(X) \cong \text{Ab} \langle \alpha, \beta, \gamma, \delta \mid \alpha\beta\gamma\delta\alpha^{-1}\beta^{-1}\gamma^{-1}\delta^{-1} = 1 \rangle \cong$$

$$\cong \text{Ab} \langle \alpha, \beta, \gamma, \delta \mid \delta^2 = 1 \rangle \cong \mathbb{Z}^3 \oplus \mathbb{Z}_2$$

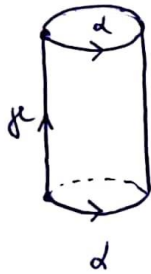
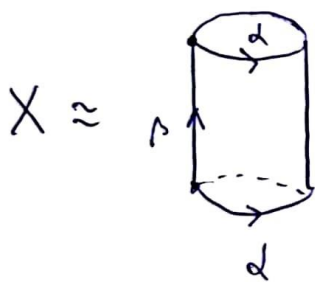
$$\Rightarrow X \cong N_4 \quad \square$$

3.

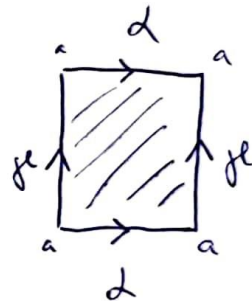

Определить $\pi_1(X)$.

разрежьте

сечено
beta, gamma
approx

$$\pi_1(X) \cong \langle \alpha, \beta, \gamma \mid \alpha\beta\alpha^{-1}\beta^{-1} = 1, \alpha\gamma\alpha^{-1}\gamma^{-1} = 1 \rangle \cong$$

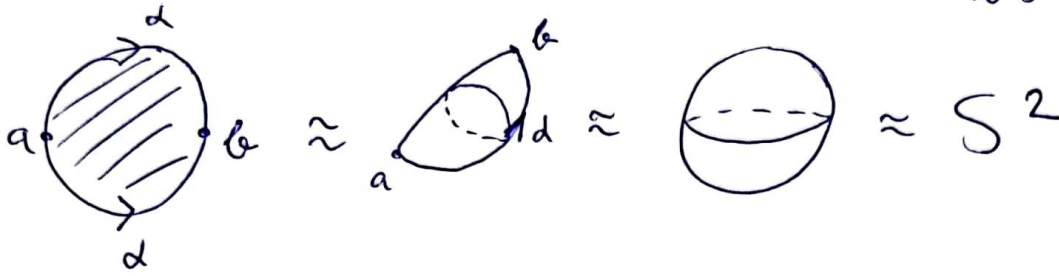
$$\cong \langle \alpha, \beta, \gamma \mid \alpha\beta = \beta\alpha, \alpha\gamma = \gamma\alpha \rangle \cong$$

$$\cong \langle \alpha \mid - \rangle \oplus \langle \beta, \gamma \mid - \rangle \cong$$

$$\cong \langle \alpha \mid - \rangle \oplus (\langle \beta \mid - \rangle * \langle \gamma \mid - \rangle) \cong$$

$$\cong \mathbb{Z} \oplus (\mathbb{Z} * \mathbb{Z}) \quad \square$$

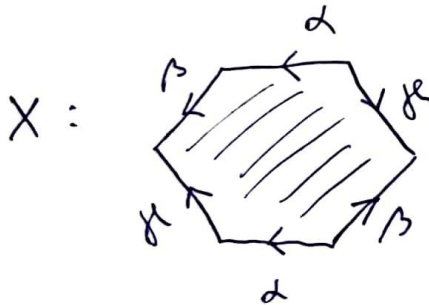
Пример Как рачунамо π_1 помоћу комитивних модела једно је да сва тачка буду мида.

$$\pi_1(S^2) = 0 \neq \langle d \mid dd^{-1} = 1 \rangle \cong \langle d \mid - \rangle \cong \mathbb{Z}$$

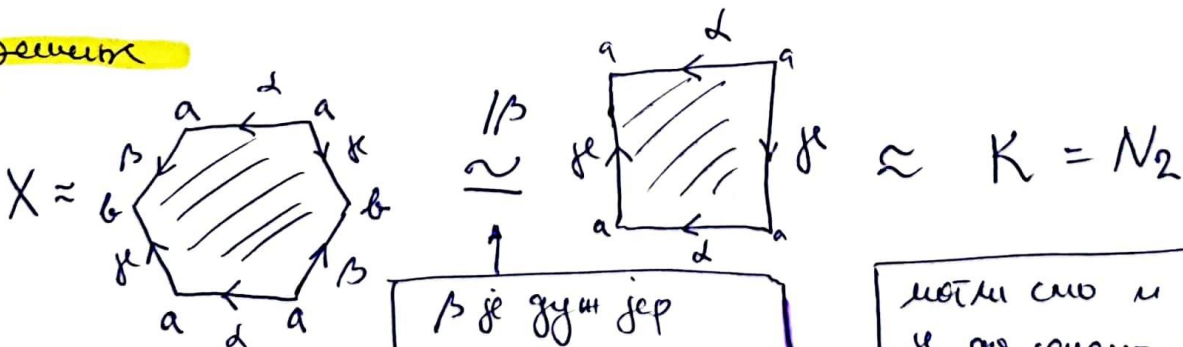
Проблем различитих тачака лако решавамо мидо тачко видиш у следећој заједници.

4.

$$\pi_1(X) = ?$$

решити

β је гужн јер
миде ер а до
в па поново
га је сачетимо
у пашику јер $\beta = \alpha$

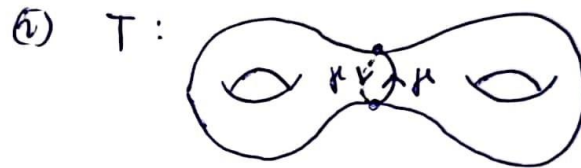
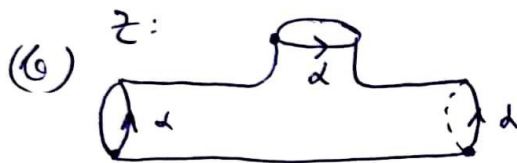
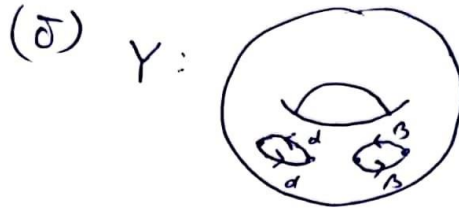
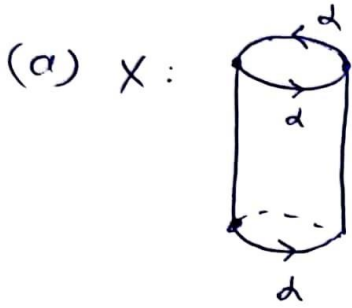
миди смо и по
је га сачетимо јер
је и је гужн, али
по d нисмо јер је
 d кружн ница

$$\pi_1(X) \cong \pi_1(K) \cong \langle d, \beta \mid d^{-1}\beta^{-1}d\beta^{-1} = 1 \rangle \quad \square$$

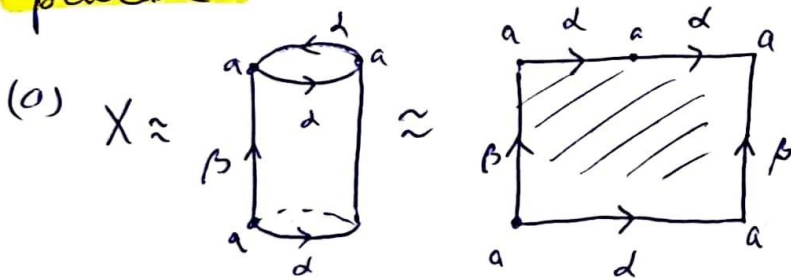
У претходних задатку смо користили:

теорема $X \cong Y \Rightarrow \pi_1(X) \cong \pi_1(Y)$.

5. одређити фундаменталне групе простора:

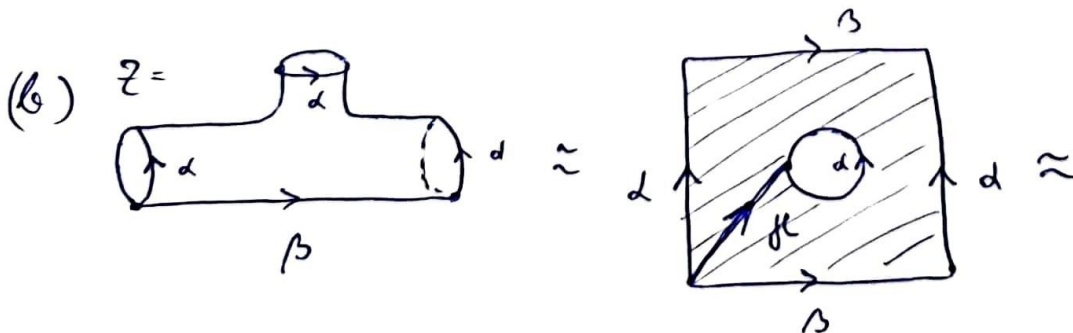

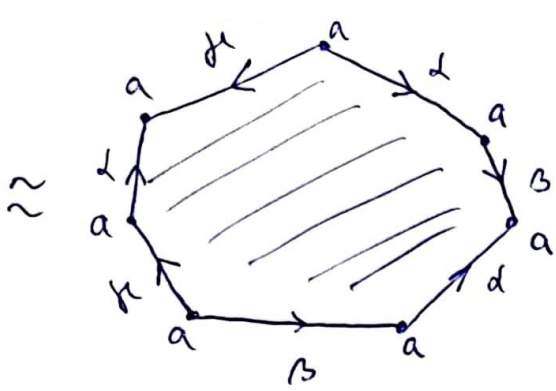
решение

$$\pi_1(X) \cong \langle \alpha, \beta \mid \alpha \beta \alpha^{-1} \beta^{-1} = 1 \rangle$$

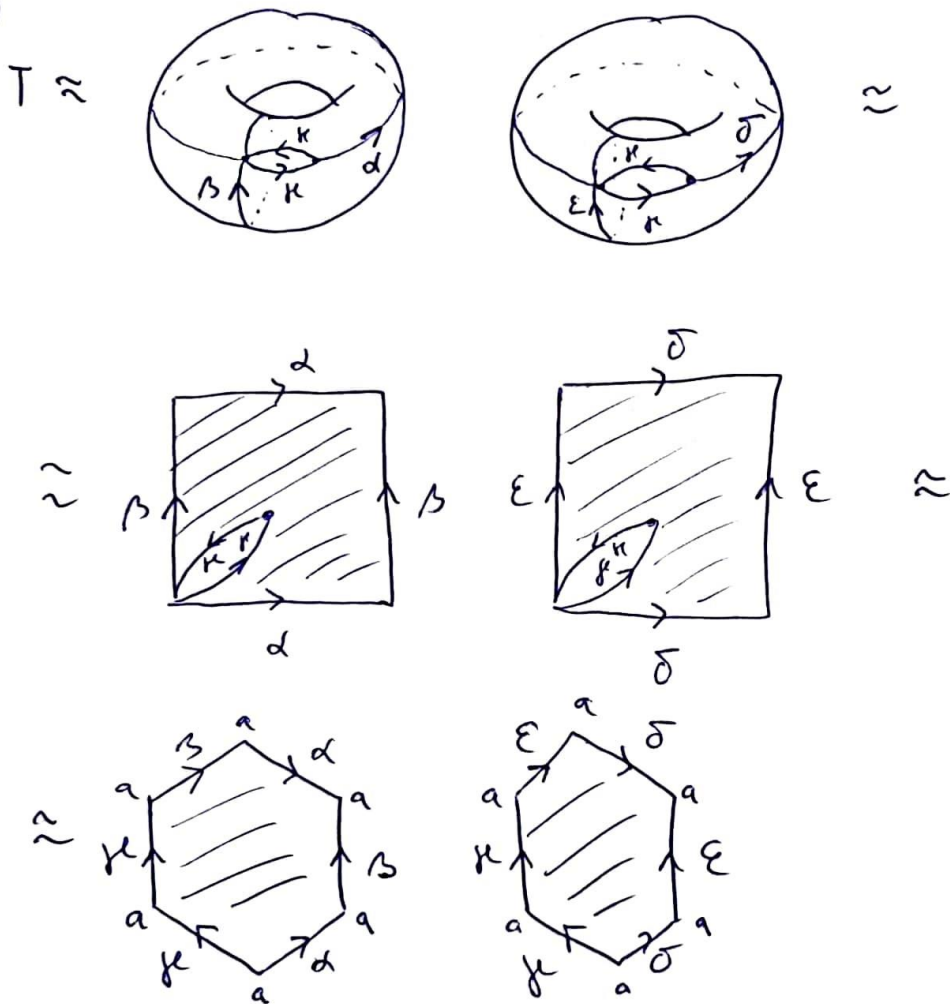
(b) $Y \cong H_{1,2} \cong N_{2,1+2} \cong N_4 \Rightarrow \pi_1(Y) \cong \langle \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3, \alpha_4 \mid \alpha_1^2 \alpha_2^2 \alpha_3^2 \alpha_4^2 = 1 \rangle$

$$\Rightarrow \pi_1(\mathbb{Z}) \cong \langle \alpha, \beta, \gamma \mid \alpha \beta^{-1} \alpha^{-1} \gamma \alpha^{-1} \gamma^{-1} \beta = 1 \rangle$$

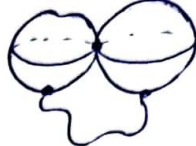
(2)

$$\Rightarrow \pi_1(T) \cong \langle \alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon \mid \alpha \beta \alpha^{-1} \beta^{-1} \gamma^{-2} = 1, \delta \epsilon \delta^{-1} \epsilon^{-1} \gamma^{-2} = 1 \rangle$$

6. Обрешите фундаментальные группы пространств

(a) $S^1 \vee S^1$; (б) $X = S^2 / N \cup S$; (в) $Y =$

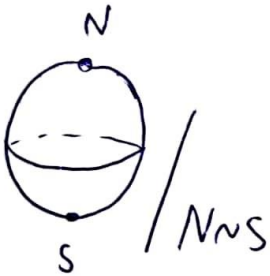

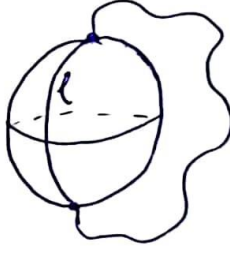
(г) $Z =$

племени

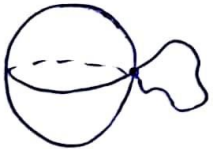
Корисно:

$$\begin{aligned} \pi_1(S^1) &\cong \mathbb{Z} \\ \pi_1(S^n) &= 0, n \geq 2 \end{aligned}$$

(a) $\pi_1(S^1 \vee S^1) \cong \pi_1(S^1) * \pi_1(S^1) \cong \mathbb{Z} * \mathbb{Z}$

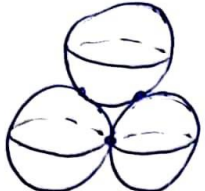

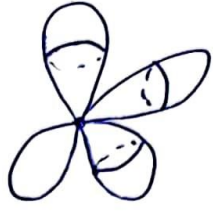
(б) $X =$ \approx \approx \cong

\uparrow
ручка
сфера

\cong $\approx S^1 \vee S^2 \Rightarrow \pi_1(X) \cong \underbrace{\pi_1(S^1)}_{\mathbb{Z}} * \underbrace{\pi_1(S^2)}_0 \cong \mathbb{Z}$

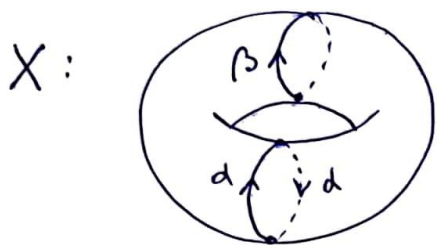
(в) $Y \approx$ \cong $\approx S^1 \vee S^2 \vee S^2$

$\Rightarrow \pi_1(Y) \cong \underbrace{\pi_1(S^1)}_{\mathbb{Z}} * \underbrace{\pi_1(S^2)}_0 * \underbrace{\pi_1(S^2)}_0 \cong \mathbb{Z}$

(2) $Z \approx$ \approx \approx \approx

$\approx S^1 \vee S^2 \vee S^2 \vee S^2 \Rightarrow \pi_1(Z) \cong \mathbb{Z}$ □

8.

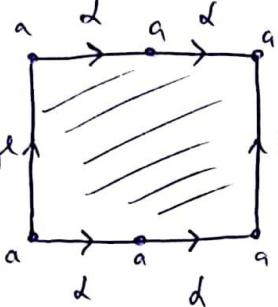

(a) $\pi_1(X) = ?$

(b) $\pi_1(X/d) = ?$

(c) $\pi_1(X/(\alpha \cup \beta)) = ?$

решение

(a) $X \approx$ \approx $\Rightarrow \pi_1(X) \cong \langle \alpha, \beta \mid \alpha^2 \beta \alpha^{-2} \beta^{-1} \rangle$

(b) $X/d \approx$ $\approx S^1 \vee S^2 \Rightarrow \pi_1(X/d) \cong \mathbb{Z}$

густингтонга
сфера

(c) $X/(\alpha \cup \beta) \approx$ \approx \approx

$\approx S^1 \vee S^2 \vee S^1 \vee S^2 \Rightarrow \pi_1(X/(\alpha \cup \beta)) \cong \mathbb{Z} * \mathbb{Z}$ □